

Okuma Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okuma Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28004>

Öz

Okuma Tutum Ölçeği (OTÖ), Çakıroğlu ve Palancı (2015) tarafından geliştirilmiş, öğrencilerin okuma eylemine karşı geliştirdikleri tutumlar geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, okumaya yönelik duygusal ve bilişsel eylemleri kapsayan iki alt faktörden ve toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 4'lü Likert tipi kullanılarak yapılmaktadır (1= çok mutsuz; 4= çok mutlu). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) 0.84 olarak, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0.78 olarak hesaplanmıştır, bu da ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Yapısal geçerliliği ise Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile doğrulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Okuma tutumu, Psikolojik ölçüm, Ölçek geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Likert, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA).

Yazarlar

Orhan Çakıroğlu, Mehmet Palancı

Amaç

Okuma Tutum Ölçeği'nin (OTÖ) temel amacı, bireylerin (özellikle öğrencilerin) okuma eylemine karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eylemleri, yani tutumlar, geçerli ve güvenilir bir şekilde nicel olarak ölçmektir. Okuma tutumu, bireyin okuma materyalleriyle etkileşim kurma istekliliğini, bu etkileşimden aldığı hazzı ve okumaya atfettiği değeri yansıtır.

Bu ölçek, eğitim araştırmacılarımıza ve uygulayıcılara, öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve akademik başarıları etkileyen temel tutum faktörlerini belirlemede önemli bir araç sunmaktadır. Ölçek sayesinde okumaya yönelik olumsuz tutumlar erken teşhis edilebilir ve bu tutumları iyileştirmeye yönelik eğitim müdahaleleri geliştirilebilir.

Yapı

OTÖ, bireyin okumaya yönelik genel eylemini temsil eden psikolojik bir yapı ölçmektedir. Okuma tutumu, akademik psikoloji literatüründe genellikle okumadan alınan haz, okumanın faydasına inanma ve okumaya ayrılan zaman gibi alt boyutları içeren çok boyutlu bir yapı olarak ele alınır.

Ölçek, bu tutumun pozitif veya negatif yönlerini detaylandırmak üzere iki ayrı alt faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, okuma eyleminin farklı yönlerine ilişkin öğrencilerin motivasyonel ve

duyuşsal tepkilerini ölçerek okuma tutumunun karmaşık doşasın? yakalamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçeğin yapşsal geçerliği, Çakıroğlu ve Palancı (2015) tarafından yürütölen geliştirme çalışmasında Doşrulayıc? Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA, ölçeğin iki faktörlü modelinin verilerle uyumunu deşlendiren çeşitli istatistiksel indeksler üretmiştir.

Elde edilen çoklu uyum indeksleri, iki faktörlü yapşın?n kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergilediğini göstermektedir:

χ^2/df (Ki-Kare Serbestlik Derecesi Oran?): 2,81. Bu değer, 3.0 veya altı kabul edilebilir sınırlar içinde olup, modelin veriye oldukça iyi uyduğunu gösterir.

RMSEA (Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatas?): 0.04. Bu değer, mükemmel uyum (0.05 ve altı) sınırları içerisinde dir.

CFI (Karşılaştırmal Uyum İndeksi): 0.94. 0.90 ve üzeri değerler iyi bir uyumu işaret eder.

AGFI (Ayarlanmış Yıllık Uyum İndeksi): 0.91. 0.90 ve üzeri değerler modelin veriye uyumunun yüksek olduğunu belirtir.

Bu istatistiksel bulgular, Okuma Tutum Ölçeği'nin teorik olarak tanımlanan yapşy? ölçmede güçlü bir geçerliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, hem iç tutarlılık hem de zaman içinde tutarlılık (test-tekrar test) yöntemleriyle kapsamlı bir şekilde deşlendirilmiştir.

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçeğin maddelerinin aynı yapşy? ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Okuma Tutum Ölçeği'nin genel iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha, α) 0.84 olarak bulunmuştur. Psikometrik standartlara göre bu değer, ölçeğin maddeleri arasında yüksek düzeyde bir homojenlik ve iç tutarlılık olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığın? ölçmek amacıyla, ölçek 2 haftalık bir arayla 90 öğrenciye tekrar uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı, test-tekrar test güvenirlik katsayısı olarak 0.78 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayı, ölçek puanlarının zaman içinde önemli bir değişiklik göstermediğini ve kararlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Okuma Tutum Ölçeği'nin yapşsal modelini incelemek ve doşrulamak amacıyla Doşrulayıc? Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Analizler sonucunda, ölçeğin toplam 20 maddesinin, teorik

olarak öngörülen iki farklı alt faktör altında toplandı. Doğrulanmıştır.

DFA sonuçları, modelin uyum indekslerinin ($\chi^2/df=2,81$; RMSEA=0.04; CFI=0.94; AGFI=0.91) iki faktörlü yapıyı desteklediğini ve modelin verilerle mükemmel bir uyum sergilediğini göstermektedir. Bu bulgular, Okuma Tutum Ölçeği'nin ölçtüğü okuma tutumu yapısının iki temel boyuttan oluştuğu hipotezini güçlendirmektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 20 maddeden oluşan, 2 alt faktörlü öz bildirim ölçeği.

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler (Genel olarak okuma becerisine sahip bireyler).

Age Group: Çalışmada kullanılan örneklem öğrencilerden oluşmaktadır. Genellikle ilkokul veya ortaokul düzeyindeki öğrencilere uygundur.

Population Details: Güvenirlik çalışması 90 öğrenci üzerinde test-tekrar test yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (1= çok mutsuz - 4=çok mutlu).

Anahtar Kelimeler

Okuma tutumu, Psikometri, Ölçeleme, Cronbach Alfa, Test-tekrar test, Öğrenci tutumları.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Orhan Çakıroğlu

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: cakirogluorhan@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik çalşmalarda ve eğitim araştırmalarında kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarlara uygun atf yapılmaktadır. İletim detayları (e-posta adresi) sorumlu yazar tarafından paylaşılmaktadır. Ölçeğin orijinal makalesine erişim bir akademik dergi aracılığıyla sağlanmaktadır.

Kaynaklar

Çakıroğlu, O. ve Palancı, M. (2015). Okuma tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal Of Human Sciences*, 12(1), 1143-1156. <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.3248>

Makalenin tam metnine erişim linki: j-humansciences.com

Okuma Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içerikte ölçeğin maddeleri yer almamaktadır. Ayrıca ölçeğin yapısına dair bilgiler sunulmaktadır.

Madde Sayısı: 20 madde

Faktör Sayısı: 2 alt faktör

Derecelendirme: 4'lü Likert (1= çok mutsuz - 4=çok mutlu)